

Οι δύο στήλες B & J

Ο σημερινός πίνακας έχει θέμα το σύμβολο των δύο στηλών B & J, το οποίο συγκαταλέγεται στα σύμβολα και στις αλληγορίες που κρύβουν την ουσία, την αρχέγονη γνώση και πάνω τους αντικατοπτρίζεται η αιώνια αναζήτηση του ανθρώπου, για την σημασία και το νόημα της ύπαρξής του.

Ο αποσυμβολισμός των δύο στηλών είναι μία προσπάθεια προσέγγισης της γνώσης και της αλήθειας, την οποία μπορεί να αναγνωρίσει η ψυχή μας.

Αναφέρεται ότι οι δύο στήλες βρίσκονταν στην είσοδο του Ναού του Σολομώντος, τοποθετημένες εκεί, στον χώρο της θείας λατρείας, να υπενθυμίζουν στα τέκνα του Ισραήλ την στήλη του πυρός που φώτιζε τους Ισραηλίτες τη νύχτα κατά τη φυγή τους από την δουλεία της Αιγύπτου, καθώς και την στήλη της νεφέλης που δημιούργησε σκότος και ομίχλη στον Φαραώ.

Η αρχική όμως προέλευση του συμβόλου βρίσκεται στους ναούς των αρχαίων αιγυπτιακών μυστηρίων, αλληγορώντας τον βόρειο και τον νότιο πολικό Αστέρα, που ήταν τότε αντικείμενα μυστηριακής γνώσης.

Αρχικά οι δύο στήλες ονομάζονταν από τους αιγυπτίους στήλη του “Ωρου” και του “Σεθ”. Αργότερα ήταν οι στήλες “Ταάτ” και “Τατού”, όπου το μεν πρώτο σήμαινε “εν ισχύ”, ενώ το δεύτερο “ιδρύσαι”. Και οι δύο στήλες θεωρούνταν εμβλήματα ισορροπίας και σταθερότητας.

Οι Ιουδαίοι μαζί με τα άλλα σύμβολα των αιγυπτιακών μυστηρίων, κληρονόμησαν και το σύμβολο των δύο στηλών. Για αυτούς ήταν η ανάμνηση τις υποσχέσεως του Θεού για υποστήριξη, πράγμα που μπορεί να συμπεράνει κανείς και από τα Εβραϊκά ονόματα των στηλών.

Λεπτομερή περιγραφή των στηλών του ναού του Σολομώντος βρίσκουμε στην Παλαιά Διαθήκη, όπου αναφέρεται ότι οι δύο στήλες ήταν χάλκινες κατασκευασμένες από τον Τύριο χαλκουργό Χιράμ. Είχαν ύψος οκτώ μέτρα περίπου και το σφαιρικό κιονόκρανο ήταν δύο μέτρα. Ήταν κενές εσωτερικώς και στο πίσω μέρος κάθε στήλης υπήρχαν κρύπτες, όπου οι ιερείς έκρυβαν τα βιβλία του Νόμου και τα χειρόγραφα αρχαία τους.

Το πιο ενδιαφέρον τμήμα των στηλών ήταν το κιονόκρανο, σε σφαιρικό σχήμα, συμπιεσμένο στο επάνω μέρος, αναπαριστώντας το σχήμα της γης. Η επιφάνεια καλύπτονταν με δικτυωτό πλέγμα και κατέληγε τελειώνοντας σε κρόσια, στην άκρη των οποίων κρεμόντουσαν ροδιά. 200 ροδιά σε κάθε στήλη. Επάνω στο πλέγμα υπήρχε κόσμημα από επτά αλυσίδες και κάθε τμήμα της αλυσίδας είχε επτά κρίκους. Η άκρη της περιφέρειας περιβάλλονταν από μία σειρά κρίνων και φύλλων εναλλάξ.

Το έργο αυτό του Χιράμ στηρίχθηκε στην μυστηριακή παράδοση των στηλών των αιγυπτιακών μυστηρίων και για τον πολύ κόσμο των προσκυνητών είχε

μόνο διακοσμητική αξία. Για τους μνημένους όμως η εσωτερική σημασία ήταν μεγάλη, διότι οι δύο στήλες συμβόλιζαν όλο το σύστημα εξέλιξης του σύμπαντος και κάθε διακοσμητικό στοιχείο ήταν σύμβολο δυνάμεων των αρχών που καθορίζουν την εξέλιξη για την πραγματοποίηση του σχεδίου του Μ.Α.Τ.Σ.

Αποσυμβολίζοντας τις δύο στήλες μπορούμε να πούμε ότι αντιπροσωπεύουν τις δύο σφαίρες, την Γήινη Β και την Ουράνια J. Η στήλη Β συμβολίζει την εξέλιξη πάνω στη γη και η στήλη J την εξέλιξη των κόσμων, εκφράζοντας το αποκρυφιστικό αξίωμα “ως εν τοις άνω και εν τοις κάτω”, η εξέλιξη δηλαδή και στους δύο κόσμους γίνεται με τις ίδιες αρχές και πρότυπα.

Εάν επεκτείνουμε τον συμβολισμό των δύο σφαιρών μπορούμε να πούμε ότι η μία παριστά τον γήινο κατώτερο κόσμο και η άλλη τον πνευματικό εσωτερικό ανώτερο κόσμο, τον κόσμο της Στοάς. Για να εισέλθει κάποιος στο χώρο αυτό διέρχεται μεταξύ των δύο στηλών, ξεκινώντας την εσωτερική του διεργασία, που θα τον βοηθήσει να κατανικήσει την κατωτέρα του τετρακτύδα, δηλαδή την κατώτερή του φύση.

Για να πετύχει ο σκοπός αυτού του αγώνα πρέπει στήλη Β -υλική φύση- να κατακτηθεί από την στήλη J, που παριστά το πνεύμα και μόνο τότε ο άνθρωπος “αποκαθίσταται εν δυνάμει”, γιατί εκτός από τη Δύναμη να εκτελεί έχει και τη Σοφία να διευθύνει.

Οι Επτά κρίκοι και αλυσίδες του κιονόκρανου συμβολίζουν τα επτά ρεύματα ζωής και το επταδικό σύστημα των σταδίων της Εξέλιξης.

Κάτω από τον αλυσιδωτό διάκοσμο υπήρχε το δίχτυ το οποίο κάλυπτε ολόκληρο το κιονόκρανο. Αυτό συμβολίζει την δράση του Δεύτερου Λόγου, του Θεού Υιού, δράση που είναι η διαχείριση της θείας ζωής Του, σε απειράριθμα κύματα επάνω στην πρωταρχική ύλη που έχει προετοιμαστεί για τον σκοπό αυτό από την ενέργεια του Τρίτου Λόγου, του Θεού Αγίου Πνεύματος.

Στην ελληνική μυθολογία συναντάμε την αλληγορία αυτή στην ιστορία του Ηφαίστου-Αφροδίτης-Άρη. Ο Ήφαιστος, το υλικό πυρ, περιβάλλει την Αφροδίτη, σύμβολο του ατομικού μορφικού τύπου και τον Άρη, σύμβολο της παραγόμενης κίνησης, με το χρυσό δίχτυ, το οποίο αλληγορεί ότι μετά την εκδήλωση του υλικού πυρός, ουδέποτε θα επέλθει χωρισμός μεταξύ της μορφής και της κίνησης των υλικών στοιχείων. Αντιθέτως, τα δύο αυτά μαζί θα εξελίσσονται σε θειότερες ενέργειες και θα δημιουργούν τελειότερους κόσμους. Το Θείο Πνεύμα λοιπόν ποτίζει και ζωογονεί την πρωταρχική ύλη και την προετοιμάζει να δεχθεί την ενέργεια του Δεύτερου Λόγου.

Από την επίδραση των ρευμάτων της Δευτέρας όψεως δημιουργήθηκαν οι πολλαπλοί καρποί της εξελίξεως που συμβολίζονται με τα ρόδια. Η ροδιά και οι καρποί της είναι σύμβολα αρχαία και γνωστά, τα τοποθετούσαν επάνω σε κίονες και κιονόκρανα. συμβόλιζαν την γονιμότητα της μητέρας φύσεως και

την ατελείωτη ποικιλία των τύπων της. Στον τεκτονικό Ναό τρία ρόδια είναι τοποθετημένα επάνω στα κιονόκρανα των στηλών, χωρίς να αλλάζει ο συμβολισμός.

Οι δύο στήλες, τα σημαντικά αυτά σύμβολα, που είναι η αντανάκλαση του Ήλιου και της Σελήνης και δέχονται την πνευματική ζωοδόχο ενέργεια μέσω του θυσανωτού κορύμβου, αλληγορούν επίσης τους θεμελιώδεις νόμους τις εξελίξεις, τον Νόμο του Κάρμα (Νόμος της Ανταπόδοσης) και τον Νόμο του Ντάρμα (Ηθικός Νόμος).

Ο άνθρωπος ευρισκόμενος στο υλικό περιβάλλον τις στήλης Β, προσπαθεί δεχόμενος της επίδρασης εσωτερικής δύναμης τις στήλης J, να κατανοήσει, να εξελιχθεί πνευματικά για να μπορέσει να βαδίσει στην μυστική ατραπό, με την ελπίδα να δεχθεί κάποτε το Φως και μεταμορφώνοντας την ύλη σε ενέργεια να αξιωθεί να διασπάσει το μορφικό περιβάλλον, το φράγμα του ζωδιακού κύκλου και να επιστρέψει στον κόσμο των πρώτων αιτιών, στην πρωταρχική πατρίδα.

Η επιστροφή, καθώς και ο ερχομός, γίνεται από τις δύο ηλιοστατικές κοσμικές στήλες, βασικό σύμβολο της πορείας των ψυχών κατά την κάθοδο προς την ενσάρκωση και κατά την έξοδο από τον κύκλο των ενσαρκώσεων. Από την πύλη του Καρκίνου, την “πύλη των θνητών” έρχεται η ψυχή στη γη για να καθαρθεί και να επιστρέψει κάποτε, περνώντας από την πύλη του Αιγόκερω, “την πύλη των αθανάτων”.

Οι δύο στήλες Β & J αλληγορούν έναν ακόμα θεμελιώδη νόμο, τον Νόμο των Αντιθέσεων ή Αντίθετων Ζευγών. Αντιπροσωπεύουν δύο διαφορετικούς τρόπους λειτουργίας της Πρωταρχικής Ουσίας στον κόσμο της μορφής, απεικονίζουν δηλαδή τους δύο τρόπους εκδήλωσης του Ενός, με ενέργειες πολικά αντίθετες, μη συγκρουόμενες, οι οποίες εκφράζουν την ενεργητική και Παθητική όψη των πραγμάτων.

Κατά τον Πυθαγόρα, με την πρώτη διαίρεση του Τριγώνου, του συμβόλου της πνευματικά ενεργητικής ολότητας, αρχίζει η αφύπνιση των πολιτικών αντιθέσεων ως αρχών, η ανάπτυξη της δημιουργίας και η κινητικότητα. Η Δυαδικότητα είναι το σύμβολο του αποκαλυπτόμενου Θεού. Στην πρώτη αρχή συνυπάρχουν σκοτάδι-φως, άσπρο-μαύρο, άρρεν-θήλυ. Υπάρχουν όλες οι αντιθέσεις αλλά ταυτόχρονα και η ενότητα αυτών. Με την έναρξη της κινητικότητας δημιουργείται μία αρνητική αρχή, ένας αρνητικός ηλεκτρομαγνητικός πόλος, μια δημιουργική δραστηριότητα της ύλης και ταυτόχρονα μία θετική αρχή. Αρχίζει μια ακατάπαυστη ροή των δυνάμεων της πολικότητας, ιδιότητες των οποίων δεν είναι ασυμφιλίωτα αντίθετα που συγκρούονται σε μία προσπάθεια κυριαρχίας. Είναι συμπληρωματικές ποιότητες Με δυνατότητα μεταμόρφωσης και εξέλιξης, μέσα από μια συνεχή διαδικασία αλληλεπίδρασης, με στόχο την ένωση και την αρμονία.

Η έννοια της ένωσης και της αρμονίας των αντιθέτων υπάρχει στην κοσμογονία διαφόρων λαών της γης. Στην Αίγυπτο από το πρωταρχικό χάος ξεπήδησε ο Ατούμ, ο οποίος γέννησε το πρώτο θεϊκό ζευγάρι. Στην ελληνική μυθολογία ο Ησίοδος Αναφέρει ότι ο Ουρανός και η Γαία ήταν το πρώτο θεϊκό ζευγάρι που προήλθε από το χάος και από το οποίο δημιουργήθηκαν όλοι οι άλλοι θεοί. Η ζωροαστρική παράδοση θέλει η δημιουργία του κόσμου να είναι συνέπεια του ανταγωνισμού του καλού και του κακού.

Ο Έλληνας φιλόσοφος Ηράκλειτος οδηγήθηκε και αυτός στην ανακάλυψη πώς όλες οι αντιθέσεις είναι πολικές και ενωμένες. “Ο δρόμος από πάνω προς τα κάτω είναι ίδιος με τον δρόμο από κάτω προς τα πάνω”, έλεγε και “Ο Θεός είναι η μέρα και η νύχτα, είναι Πόλεμος και Ειρήνη, είναι χορτασμός και πείνα”.

Η ζωή λοιπόν εκδηλώνεται προερχόμενη από μια συνεχή σύγκρουση μέσα από τις Ηράκλειες Στήλες που υπογραμμίζουν τα όρια μεταξύ των οποίων κινείται το ανθρώπινο πνεύμα. Οι δύο ενέργειες σύρουν την άμαξα της εξέλιξης με το άσπρο και το μαύρο άλογο και ο πολεμιστής-άνθρωπος είναι αυτός που κρατά σφιχτά τα ηνία και φροντίζει την ισορροπημένη πορεία.

“Συντηρώ το μυαλό μου ακίνητο, λαγάρω, ανήλεο. Το αμολώ να παλεύει ακατάλυτα και να κατατρώει φως, αυτό, το σκοτάδι της σάρκας. Άλλο αργαστήριο να κάνω το σκοτάδι φως δεν έχω. Συντηρώ την καρδιά μου φλεγόμενη, γενναία, ανήσυχη. Νιώθω στην καρδιά μου όλες τις ταραχές και τις αντινομίες, τις χαρές και τις πίκρες της ζωής. Μα αγωνίζουμε να τις υποτάξω σε ένα ρυθμό ανώτερο του νου, σκληρότερο από την καρδιά μου. Στο Ρυθμό του Σύμπαντος που ανηφορίζει”, γράφει ο Νίκος Καζαντζάκης στην Ασκητική.

Χρέος μας από τη στιγμή που βρισκόμαστε μεταξύ των δύο στηλών, υποταγή στους νόμους και η εξισορρόπηση. Η αγάπη είναι αυτή που θα μας βοηθήσει. Η αγάπη που δίδαξε με τον σταυρικό του θάνατο ο Ιησούς, σύμβολο αυτός της εξισορροπούσας δύναμης ανάμεσα στους ληστές.

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι δύο στήλες B & J είναι ένα από τα σπουδαιότερα τεκτονικά σύμβολα. Αναπαριστούν την πύλη της Θείας Νομοτέλειας στην φυλή των ανθρώπων, αυτή που επικαλούμεθα να σφραγίσει όταν το σχέδιο της Αγάπης, της Δύναμης και του Φωτός πραγματοποιηθεί και αποκατασταθεί επάνω στη γη.